

Sygn. akt III Ca 550/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa - Dębska (spr.)

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz

SR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2016 r. na rozprawie sprawy

z wniosku G. L.

z udziałem A. P. (1) i R. P. (1)

o dział spadku i podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 25 listopada 2014 r., sygn. akt I Ns 603/12

postanawia:

- 1. oddalić apelację;**
- 2. oddalić wnioszek uczestniczek postępowania z dnia 12 stycznia 2016 roku;**
- 3. nakazać pobrać od wnioskodawcy G. L. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 692,45 (sześćset dziewięćdziesiąt dwa 45/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;**
- 4. oddalić wnioszek uczestniczek postępowania o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Magdalena Hupa - Dębska SSO Barbara Braziewicz

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej ustalił, że w skład majątku wspólnego uczestniczki postępowania R. P. (1) i spadkodawcy A. P. (2)

o łącznej wartości 90.848,57 zł wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w R., przy ul. (...) o wartości 87.600 zł oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym R. P. (1) w (...) Banku (...) Spółce Akcyjnej w W. o numerze (...) w wysokości 3.248,57 zł. Następnie ustalił, że w skład spadku po A. P. (2), synu J. i E. z domu D., zmarłym w dniu 29 grudnia 2001 r.

w R. wchodziły udziały w wysokości 1/5 części w wyżej wymienionych prawach

1 rzeczach o łącznej wartości 18.169,71 zł oraz że udział A. P. (2) w majątku wspólnym wynosi 20%, zaś udział R. P. (1) w tym majątku wynosi 80%. Dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że składniki majątku wspólnego przyznał uczestniczce postępowania R. P. (1). Ustalił, że uczestniczka postępowania R. P. (1) poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny o wartości 62.949,36 zł, nakłady na majątek spadkowy o wartości 21.799,56 zł oraz spłaciła dług spadkowy w wysokości 2.150 zł. Zasadził od uczestniczki postępowania R. P. (1) na rzecz wnioskodawczym G. L. oraz uczestniczki postępowania A. P. (1) kwoty po 6.056,57 zł tytułem spłaty, płatne w terminie 7 dni od uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi

w razie opóźnienia w zapłacie. Zasadził od wnioskodawczym G. L. na rzecz uczestniczki postępowania R. P. (1) kwotę 6.366,59 zł tytułem rozliczenia nakładów na majątek wspólny i majątek spadkowy oraz spłaconych długów spadkowych. Następnie zasadził od uczestniczki postępowania A. P. (1) na rzecz wnioskodawczym G. L. kwotę 100 zł oraz od uczestniczki postępowania R. P. (1) na rzecz wnioskodawczym G. L. kwotę 1300 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych. Oddalił wnioski wnioskodawczym i uczestniczek postępowania o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej: od wnioskodawczym G. L. oraz uczestniczki postępowania A. P. (1) kwoty po 81,11 zł, a od uczestniczki postępowania R. P. (1) kwotę 1.054,50 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że spadkodawca A. P. (2) i uczestniczka postępowania R. P. (1) zawarli związek małżeński w dniu 14 czerwca 1975 r. A. P. (2) zmarł w dniu 29 grudnia 2001 r. i Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej postanowieniem z dnia 20 maja 2003 r., sygn. akt I Ns 666/02 stwierdził, że spadek po nim na podstawie ustawy nabyły żona R. P. (1) oraz córki G. W. i A. P. (1) po 1/3 części każda z nich.

Uczestniczka postępowania R. P. (1) w dniu 7 marca 1973 r. (zatem przed zawarciem małżeństwa z A. P. (2)) uzyskała przydział spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w R., uiszczając wymagany wkład mieszkaniowy w kwocie 18.900 zł. Po ślubie małżonkowie wspólnie tam zamieszkiwali. Dnia 12 lipca 1978 r. R. P. (1) uzyskała przydział lokalu mieszkalnego położonego w R., przy ul. (...), na warunkach spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, na zasadzie zamiany mieszkań w zamian za mieszkanie przy ul. (...). Celem uzupełnienia wymaganego wkładu mieszkaniowego na lokal przy ul. (...) została dopłacona kwota 7.459 zł. Następnie 21 maja 1998 r. spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu położonego przy ul. (...) zostało przekształcone w spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu, za zapłatą na rzecz spółdzielni kwoty 2.712,40 zł.

W oparciu o opinię biegłej Sąd Rejonowy ustalił, że aktualna w dacie orzekania wartość

spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), według jego stanu na dzień 29 grudnia 2001 r. wynosi 87.600 zł. Na rachunku bankowym uczestniczki R. P. (1) w (...) Banku (...) Spółce Akcyjnej w W. na dzień 29 grudnia 2001 r. stan środków wynosił 3.248,57 zł. Po śmierci męża R. P. (1) otrzymała w darowiznie od swojej kuzynki szafę, od córki A. P. (1) stół, stolik kawowy, fotel i radiobudzik marki P.. A. P. (1) kupiła biurko i pozostawiła je w mieszkaniu przy ul. (...) w R..

Telewizor marki T. uczestniczka postępowania R. P. (1) kupiła po śmierci męża w 2008 r. W trakcie trwania małżeństwa R. P. (1) i A. P. (2) nabyli tapczan z dwoma fotelami, stolik pod telewizor, meble kuchenne, lodówkę marki D., pralkę wirnikową marki Ś., kieliszki kryształowe w ilości 11 sztuk, pucharki kryształowe w ilości 4 sztuk i krajalnicę marki Z..

Ponadto Sąd ustalił, że spadkodawca A. P. (2) w czasie trwania małżeństwa z R. P. (1) pracował w Hucie (...) w R. jako brygadzysta na Wydziale Wielkich P.. Nadużywał alkoholu, zarobione pieniądze wydawał głównie na jego zakup i nie przekazywał żonie regularnie pieniędzy na utrzymanie mieszkania i wyżywienie. A. P. (2) przeszedł na emeryturę w 1994 r. i od tego czasu nie dawał już żonie żadnych pieniędzy, stąd na wniosek R. P. (1) Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej postanowieniem z dnia 6 stycznia 1999 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III RNs 229/98, nakazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przekazywanie do rąk R. P. (1) 1/3 emerytury A. P. (2) i z tego tytułu od lutego 1999 r. na jej konto przekazywana była kwota 344,44 zł. R. P. (1) w trakcie małżeństwa z A. P. (2) pracowała w Hucie (...) w R.

jako magazynier, następnie jako referent w planowaniu produkcji, a w roku 1995 przeszła na emeryturę. Uzyskiwane dochody przeznaczala na zaspokajanie potrzeb rodziny, sama zajmowała się wychowywaniem córki. W okresie od stycznia 2008 r. do października 2014 r.

R. P. (1) uiszczyła na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej kwotę 21.799,56 zł tytułem opłat za mieszkanie położone przy ul. (...). Poniosła też koszty postawienia nagrobka męża w kwocie 2.150 zł.

Ustalenia te poczynił Sąd w oparciu o wskazane dowody z niekwestionowanych dokumentów, zeznań świadków i zainteresowanych oraz opinię biegłej D. G..

Wskazując na regulację art. 31 k.r.o. doszedł Sąd do przekonania, że spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w R. nabyte przez uczestniczkę postępowania w trakcie małżeństwa ze spadkodawcą weszło w skład majątku wspólnego, a okoliczność nabycia go w drodze zamiany za prawo do lokalu nabyte przez nią jeszcze przed zawarciem małżeństwa może być oceniana jedynie z perspektywy nakładu z majątku osobistego uczestniczki postępowania na rzecz majątku wspólnego. Z kolei kwota 7.459 zł uiszczona tytułem uzupełnienia wkładu przy zamianie mieszkań pochodziła już z majątku wspólnego. Również przekształcenie prawa do lokalu w spółdzielcze własnościowe nastąpiło w trakcie małżeństwa, co przesądza o jego przynależności do majątku wspólnego. Do majątku wspólnego zaliczył też środki zgromadzone na rachunku bankowym R. P. (1) w dacie śmierci męża. Natomiast nie zaliczył do majątku wspólnego rzeczy stanowiących wyposażenie mieszkania wskazując, że te nabyte w trakcie małżeństwa zgodnie z art. 939 § 1 k.c. przypadły R. P. (1) ponad jej udział spadkowy, jako przedmioty urządzenia domowego, z których za życia spadkodawcy korzystała jego żona wspólnie z nim lub wyłącznie sama, natomiast pozostałe R. P. (1) nabyła już po śmierci męża.

Poczynione ustalenia doprowadziły Sąd pierwszej instancji do przekonania, iż ziściły się przesłanki z art. 43 § 2 k.r.o., pozwalające na ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym R. P. (1) i spadkodawcy, a to wobec trwałego, uporczywego trwonienia przez A. P. (2) uzyskiwanych dochodów na alkohol, nieprzyczynianie się przez niego do zaspokajania potrzeb rodziny i brak staranności o tworzenie majątku wspólnego. Mając na uwadze, że A. P. (2) nieregularnie czynił zakupy spożywcze bądź przekazywał pewne kwoty rodzinie, a od 1999 r. 1/3 część jego świadczeń emerytalnych była przekazywana do rąk małżonki, uwzględniając stopień przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, przyjął Sąd, że udział A. P. (2) w majątku wspólnym wynosi 20 %, a udział jego małżonki R. P. (1) 80%, nie znajdując podstaw do całkowitego pozbawienia spadkodawcy udziału w majątku wspólnym. Ponieważ A. P. (2) pozostawił jedynie przypadający mu udział w majątku wspólnym, w skład spadku po nim wszedł udział wynoszący 1/5 część (20 %) w prawach wchodzących w skład majątku wspólnego spadkodawcy i R. P. (1).

Decydując o sposobie podziału majątku wspólnego i spadku, Sąd Rejonowy przyznał ich składniki uczestnicze postępowania R. P. (1) w całości, gdyż zajmuje ona mieszkanie przy ul. (...) w R. i do niej należał rachunek bankowy, na którym w chwili otwarcia spadku zgromadzona była kwota 3 248,57 zł. W tym zakresie jako podstawę rozstrzygnięcia przywołał art. 567 § 3 k.p.c. w związku z art. 688 k.p.c., art. 618 § 2 i 3 k.p.c., art. 622 § 2 k.p.c. i art. 623 k.p.c.

Oceniając wniosek uczestniczki postępowania R. P. (1) o rozliczenie nakładu poniesionego przez nią z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci nabytego przed zawarciem małżeństwa spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), uznał go Sąd za zasługujący na uwzględnienie w oparciu

o art. 45 § 1 zdanie 2 k.r.o., skoro prawo to następnie w trakcie małżeństwa zostało zamienione na spółdzielcze lokatorskie prawo do innego lokalu, przekształcone później w prawo spółdzielcze własnościowe, które weszło do majątku wspólnego. Dokonując waloryzacji tego nakładu stwierdził Sąd, że wkład uiszczony przez uczestniczkę postępowania w 1973 r. w kwocie 18.900 zł stanowił 71,86 % wartości wkładu wymaganego przy zamianie mieszkań w 1978 r. (wówczas dopłacono 7.459 zł). Przy ustalonej wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu według aktualnych cen na kwotę 87.600 zł, wartość nakładu uczestniczki R. P. (1) z majątku osobistego na majątek wspólny

wyraża się kwotą 62.947,36 zł (87.600 zł x 71,86 %). Za niewykazaną uznał okoliczność czynienia przez uczestniczkę postępowania dalszych nakładów z majątku osobistego na wspólny w zakresie nabycia prawa do lokalu.

Wobec ustalenia, że uczestniczka postępowania R. P. (1) poniosła nakłady związane z wchodzącym w skład spadku spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w łącznej wysokości 21.799,56 zł, dokonał ich rozliczenia stosownie do art. 207 k.c. w związku z art. 1035 k.c., proporcjonalnie do udziałów współwłaścicieli. Poniesione przez nią koszty wzniesienia nagrobka w kwocie 2.150 zł, stosownie do art. 922 § 3 k.c. w związku z art. 1034 § 1 k.c. podlegały rozliczeniu jako długi spadkowe, stosownie do wielkości udziałów w spadku.

Przy ustalonej wartości majątku wspólnego A. i R. P. (1) na kwotę

90.848,57 zł i nierównych udziałach małżonków w tym majątku, wartość udziału uczestniczki postępowania R. P. (1) w majątku wspólnym wynosi 72.678,86 zł, natomiast wartość udziału A. P. (2) w tym majątku, a zarazem w spadku po nim wynosi 18.169,71 zł. Ponieważ każda z zainteresowanych odziedziczyła spadek po A. P. (2) w 1/3 części, wartość udziału każdej z nich w spadku wyraża się kwotą 6.056,57 zł. Skoro uczestniczkę postępowania R. P. (1) przyznane zostały wszystkie składniki wchodzące w skład majątku wspólnego i spadku, to stosownie do art. 212 § 2 k.c. zobowiązana jest ona dokonać spłat na rzecz wnioskodawczym oraz uczestniczki postępowania A. P. (1) w kwotach po 6.056,57 zł, celem pokrycia ich udziałów.

Przy ustaleniu wartości nakładów uczestniczki postępowania R. P. (1) z majątku osobistego na majątek wspólny na kwotę 62.947,36 zł oraz nakładów poniesionych na majątek spadkowy na kwotę 21.799,56 zł, dokonując ich rozliczenia miał Sąd na uwadze, że udział R. P. (1) w majątku wspólnym wynosi 80 %. toteż rozliczeniu podlega jedynie 20 % powyższych nakładów - odpowiednio 12.589,87 zł i 4.359,91 zł. Rozliczeniu w całości podlega też splecony przez R. P. (1) dług spadkowy w kwocie 2.150 zł. Suma nakładów

i spleconych długów spadkowych podlegających rozliczeniu stanowi więc kwotę 19.099,78 zł, z czego wnioskodawczynię obciąża odpowiadająca jej udziałowi w spadku 1/3 część, wyrażająca się zasądzoną kwotą 6.366,59 zł.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych podjął sąd na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. w związku z art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, natomiast w zakresie kosztów zastępstwa procesowego orzekł przy zastosowaniu art. 510 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wywiodła wnioskodawczym zaskarżając je w części dotyczącej: - ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, a co za tym idzie składu spadku po A. P. (2) w zakresie wielkości jego udziału w tym majątku; - ustalenia nakładów poniesionych przez uczestniczkę R. P. (1) z majątku osobistego na majątek wspólny, a w konsekwencji wysokości spłaty należnej wnioskodawczym od uczestniczki postępowania R. P. (1) oraz kwoty należnej R. P. (1) od wnioskodawczym z tytułu rozliczenia nakładów na majątek wspólny; - wobec powyższych zarzutów zakwestionowała również orzeczenie o kosztach postępowania.

W. w apelacji zarzuciła naruszenie prawa materialnego - art. 43 k.r.o. przez ustalenie nierównych udziałów uczestniczki postępowania R. P. (1) i spadkodawcy A. P. (2) w ich majątku wspólnym, podczas gdy udziały te winny być równe. Wskazała na błąd w ustaleniu, że w skład spadku po A. P. (2) wchodziły udziały w wysokości 1/5 części praw i rzeczy wchodzących w skład majątku wspólnego uczestniczki postępowania R. P. (1) i spadkodawcy o łącznej wartości 18.169,71 zł, podczas gdy przy uwzględnieniu poprzedniego zarzutu udziały te powinny wynosić 1/2 części praw i rzeczy

o łącznej wartości 45.424,29 zł. Następnie zarzuciła naruszenie przepisów postępowania - art. 233 §

1 k.p.c. przez przekroczenie ram swobodnej oceny dowodów oraz ocenę dowodów w sposób dowolny i ustalenie, że uczestniczka postępowania R. P. (1) poniosła nakłady

z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 62.949,36 zł, podczas gdy prawidłowa ocena dowodów prowadzi do wniosku, że poniosła nakład w kwocie 8.265,26 zł. Powyższe uchybienia skutkowały zdaniem apelującej naruszeniem prawa materialnego, a to art. 1035 k.c. w związku z art. 212 § 2 k.c. przez zasądzenie od uczestniczki postępowania R. P. (1) na rzecz wnioskodawczym i uczestniczki postępowania A. P. (1) kwot po 6.056,57 zł tytułem ich spłaty, podczas gdy kwota spłaty powinna wynosić po 15.141,43 zł oraz zasądzenie od wnioskodawczym na rzecz uczestniczki postępowania R. P. (1) kwoty 6.366,59 zł tytułem rozliczenia nakładów na majątek wspólny i majątek spadkowy, podczas gdy kwota ta powinna wynosić 5.727,84 zł.

W oparciu o powyższe zarzuty, wnioskodawczym domagała się zmiany postanowienia w zaskarżonej części przez: ustalenie, iż w skład spadku po A. P. (2) wchodzi udział w wysokości 1/2 części w prawach i rzeczach wymienionych w pkt 1 postanowienia o łącznej wartości 45.424,29 zł (pkt 2 postanowienia); ustalenie, że udziały A. P. (2) i R. P. (2) w majątku wspólnym są równe (pkt 3); ustalenie, że uczestniczka postępowania R. P. (1) poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 8.265,26 zł (pkt 5); zasądzenie od uczestniczki postępowania R. P. (1) na rzecz wnioskodawczym kwoty 15.141,43 zł tytułem jej spłaty (pkt 8); zasądzenie od wnioskodawczym na rzecz uczestniczki postępowania R. P. (1) kwoty 5.727,84 zł tytułem rozliczenia nakładów na majątek wspólny, majątek spadkowy i spłaty długów spadkowych (pkt 9) oraz zasądzenie od uczestniczek postępowania solidarnie na rzecz wnioskodawczym kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych. Ewentualnie wniosła o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w tym zakresie.

Apelująca wywodziła, że wobec ustalenia, iż R. P. (1) na mocy postanowienia sądu otrzymywała do rąk własnych 1/3 dochodów spadkodawcy oraz że chociaż nieregularnie, to jednak przekazywał on pewne kwoty na utrzymanie rodziny, nieuprawnionym był wniosek Sądu pierwszej instancji o spełnieniu przesłanek do ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym stosownie do art. 43 § 2 k.r.o., skoro A. P. (2) przyczyniał się do powstania majątku wspólnego i nie zaistniały „ważne powody” uzasadniające orzeczenie o nierównych udziałach. Dalej argumentowała, że pożytki z majątku osobistego jednego z małżonków wchodzi w skład majątku wspólnego, a zatem pożytki płynące z kwoty, jaką uczestniczka wyłożyła z majątku osobistego na rzecz wkładu niezbędnego dla uzyskania mieszkania wspólnego nie stanowią jej majątku osobistego i nie mogą być brane pod uwagę jako nakład z tego majątku na majątek wspólny. Zdaniem apelującej, waloryzacja nakładu uczestniczki powinna odnosić się do rzeczywiście uiszczonych w 1978 r. kwoty i być dokonana przez porównanie wartości wkładów w 1978 r. i 2001 r. do przeciętnych wynagrodzeń w tych datach, a następnie przy zastosowaniu prawidłowo ustalonego przez Sąd pierwszej instancji wskaźnika procentowego 71,86% udziału uczestniczki w uiszczeniu niezbędnego wkładu na mieszkanie wspólne, określić wartość tego nakładu na 8.267,49 zł. Przyjmowała przy tym apelująca, iż wartość prawa do lokalu mieszkalnego przedstawiała wartość 87.600 zł w roku 2001. Uwzględnienie powyższych argumentów miało skutkować odpowiednią modyfikacją zasądzonych wzajemnie kwot tytułem spłat oraz rozliczenia nakładów.

Uczestniczki postępowania R. P. (1) i A. P. (1) wniosły o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego wywodząc, iż zaskarżone postanowienie jest prawidłowe.

Nadto w piśmie z dnia 12 stycznia 2016 r. uczestniczka postępowania R. P. (1) wniosła o rozliczenie dalszych nakładów poczynionych przez nią na wchodzący w skład spadku lokal mieszkalny w postaci poniesionych opłat za mieszkanie i fundusz remontowy za dalszy okres od listopada 2014 r. do grudnia 2015 r. w łącznej kwocie 4.537,83 zł, składając na powyższą okoliczność wnioski dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczym nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji dokonał bowiem prawidłowych ustaleń faktycznych, znajdujących pełne oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, który został należyście oceniony. Podnosząc zarzut błędu w poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleniach faktycznych oraz przekroczenie ram swobodnej oceny dowodów, nie

wskazała w istocie wnioskodawczym, na czym polegać miało uchybienie Sądu Rejonowego przy dokonaniu oceny materiału dowodowego. Przedstawiła jedynie własną, odmienną ocenę prowadzącą do odmiennego przedstawienia stanu faktycznego sprawy, nie przeprowadzając jednak wywodu podważającego logikę tej oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy. Tym samym ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji trzeba uznać za poczynione prawidłowo, toteż Sąd Odwoławczy przyjął je za własne, nie znajdując podstaw do postawienia zarzutu naruszenia art. 233 kpc.

Apelująca polemizuje ze stwierdzeniem Sądu pierwszej instancji, że wystąpiły ważne powody usprawiedliwiające żądanie uczestniczki R. P. (1) ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, ze względu na zróżnicowany stopień przyczynienia się każdego z małżonków do powstania tego majątku, stosownie do przywołanej regulacji z art. 43 § 2 k.r.o. Skarżąca nie próbuje przy tym kwestionować poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń co do okoliczności stanowiących podstawę przyjętego rozstrzygnięcia, a to alkoholizmu spadkodawcy, trwonienia przez niego pieniędzy na alkohol i nieprzyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny. Wskazała apelująca jedynie na to, że spadkodawca wprawdzie nieregularnie, jednak przekazywał

żonie pieniądze, a od 1999 r. mocą postanowienia Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 6 stycznia 1999 r. do rąk małżonki wypłacana była 1/3 jego świadczeń emerytalnych. Zarzuty apelacji w powyższym zakresie nie mogą być skuteczne w świetle całokształtu zebranego przed Sądem pierwszej instancji materiału dowodowego, z którego jednoznacznie wynika, że A. P. (2) nie troszczył się w żaden sposób o swoją rodzinę, nie okazywał jej wsparcia ani nie udzielał pomocy pozamatrimonialnej, a działania zmierzające do powstania i powiększenia majątku wspólnego małżonków podejmowała jedynie uczestniczka R. P. (1). Podkreślenia wymaga, iż nieregularnie przekazywanie żonie i córce drobnych kwot, bądź też nieregularne zakupy żywności, przy niekwestionowanej okoliczności trwonienia zarobków na alkohol, nie stanowią usprawiedliwionej podstawy do uzasadnienia zarzutów apelacji.

Odnosnie pobierania przez małżonkę 1/3 świadczenia emerytalnego męża wskazać należy, że oboje małżonkowie pracowali i nawet przy przyjęciu, że spadkodawca osiągał wyższą emeryturę niż uczestniczka, to 1/3 jego emerytury może się mieścić w granicach 20 % łącznych świadczeń uzyskiwanych przez małżonków i odpowiadać ustalonemu przez Sąd Rejonowy udziałowi spadkodawcy A. P. (2) w majątku wspólnym małżonków. Apelująca nie wykazała, a nawet nie naprowadziła okoliczności mogących obalić ustalenia Sądu pierwszej instancji w tym zakresie. Niezależnie od powyższego, uwzględnienie przez sąd rodzinny żądania wypłacania części świadczenia emerytalnego A. P. (2) do rąk małżonki R. P. (1), znajdującego swe oparcie w art. 28 § 1 k.r.o., potwierdza okoliczność niespełniania przez A. P. (2) ciężącego na nim obowiązku przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny, stanowiącego przesłankę materialnoprawną takiego roszczenia. Mając na uwadze powyższe, rozstrzygnięcia zawarte w pkt 2 i 3 zaskarżonego postanowienia uznać trzeba za prawidłowe.

Sąd Okręgowy nie podziela też zarzutu apelacji, jakoby Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił wartość nakładów uczestniczki postępowania R. P. (1) z majątku osobistego na majątek wspólny małżonków. Apelująca nie kwestionuje wysokości kwot poniesionych na pokrycie wkładów mieszkaniowych z majątku osobistego uczestniczki postępowania oraz z majątku wspólnego, jak też proporcji udziału nakładu z majątku osobistego uczestniczki postępowania na majątek wspólny ustalonej przez Sąd Rejonowy na 71,86 %. W istocie przy ustalaniu tej proporcji Sąd pierwszej instancji przyjął, że na łączną niekwestionowaną sumę wkładu mieszkaniowego związanego z przydziałem w 1978 r. spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w R., przy ul. (...) w kwocie 26.359 zł złożyły się kwoty:

18.900 zł uiszczone przez R. P. (1) w 1973 r. i 7.459 zł uiszczone z majątku wspólnego w 1978 r. Zważywszy na zjawisko inflacji, przyjęta przez Sąd pierwszej instancji proporcja była zatem niekorzystna dla uczestniczki postępowania R. P. (1), która wszak nie kwestionuje wskazanego rozstrzygnięcia, a korzystna dla wnioskodawczym składającej w tym zakresie apelację, zatem ten aspekt pozostaje poza zakresem rozważań Sądu odwoławczego. Natomiast sam sposób ustalenia nakładu uczestniczki postępowania przyjęty przy ferowaniu rozstrzygnięcia był prawidłowy i zgodny z utrwalonym orzecznictwem. Między innymi w uzasadnieniu uchwały z dnia 5 października 1990 r., zapadłej w sprawie o sygn. akt 111 CZP 55/90 Sąd Najwyższy wskazał, że „wpłata na wkład mieszkaniowy, ze zgromadzeniem którego związany był przydział mieszkania spółdzielczego, do którego prawo wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków,

dokonana przez jedno z małżonków przed powstaniem między nimi wspólności majątkowej, jest wpłatą pochodzącą ze środków stanowiących majątek odrębny tego małżonka i stanowi nakład z majątku odrębnego tego małżonka na majątek wspólny. (...) Przedmiotem roszczenia o zwrot nakładu jest zaś (...) wartość tego nakładu w chwili jego zwrotu. Jeżeli bowiem nakład był poczyniony w postaci wpłaty pieniężnej, roszczenie o jego zwrot nie obejmuje wpłaconej sumy pieniędzy, ale tę wartość (...), która na skutek tego nakładu powstała.

(...) Stosownie zaś do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1989 r. III CZP 31/89 przy rozliczaniu w postępowaniu działowym poczynionych nakładów z majątku odrębnego na majątek

wspólny należy ustalić stosunek ułamkowy tych nakładów do wartości rynkowej nabytego lokalu z chwili jego nabycia, a następnie odnieść do wartości z daty podziału." Sąd pierwszej instancji dokonał waloryzacji właśnie w oparciu o wyżej wskazane zasady, a wywody apelacji odnoszące się do potrzeby dodatkowego zwaloryzowania nominalnej kwoty wkładu z 1978 r. w oparciu o kryterium przeciętnego wynagrodzenia w tym czasie oraz w chwili śmierci spadkodawcy nie znajdują żadnego uzasadnienia. Odnoszą się one do wpłaconej sumy pieniężnej, a nie do wartości powstałej na skutek jej uiszczenia. Wartość ta w żadnym razie nie stanowi dochodu, które prawo przynosi zgodnie ze swym społeczno-gospodarczym przeznaczeniem i nie jest pożytkiem prawa w rozumieniu art. 54 k.c., toteż nie zasila bezpośrednio majątku wspólnego na podstawie art. 31 § 2 pkt 2) k.r.o. Nadto zawarte w apelacji obliczenia nie są przydatne, skoro - jak zasadnie wskazała uczestniczka postępowania - przyjmują, że wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego wynosiła 87.600 zł w 2001 r., podczas gdy wartość ta została ustalona według stanu lokalu na dzień 29.12.2001 r., ale według cen rynkowych z 2014 r., co zainteresowane zgodnie przyjęły w toku rozprawy apelacyjnej w dniu 21 stycznia 2016 r. i co zostało przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia stosownie do art. 229 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Na marginesie wskazać należy, że zaproponowana przez apelującą waloryzacja nie odzwierciedla wartości nakładu uczestniczki postępowania z majątku osobistego na majątek wspólny, a waloryzacja ze swej istoty odzwierciedlać ma faktyczne stosunki jakie miały miejsce w związku z powstawaniem majątku wspólnego.

W konsekwencji stwierdzenia bezzasadności zarzutów apelacji kwestionujących prawidłowość rozstrzygnięć zawartych w pkt. 2, 3 i 5 zaskarżonego postanowienia, nie mogła odnieść skutku apelacja w pozostałym zakresie, skoro żądanie zmiany wysokości zasądzonych kwot mogło być zasadne jedynie w razie uwzględnienia powyższych zarzutów. Ostatecznych wyliczeń należnych sum dokonał bowiem Sąd pierwszej instancji mając na uwadze zasady wynikające z właściwie zastosowanych regulacji z art. 45 § 1 k.r.o. w związku z art. 46 k.r.o., art. 922 k.c., art. 1034 k.c., art. 1035 k.c., art. 212 k.c. i art. 207 k.c., przy uwzględnieniu właściwie ustalonego udziału A. P. (2) w majątku wspólnym i składu spadku po nim oraz nakładów podlegających rozliczeniu.

Apelująca zaskarżyła również orzeczenie Sądu pierwszej instancji o kosztach postępowania, co miało być konsekwencją uwzględnienia zasadniczych zarzutów apelacji, jednak ponieważ to nie nastąpiło, Sąd Odwoławczy również te rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego akceptuje, nie znajdując podstaw do ich zmiany, jako że zapadły w zgodzie z regulacjami wskazanymi w zaskarżonym orzeczeniu.

Nie mógł też zostać uwzględniony zawarty w piśmie uczestniczki postępowania R. P. (1) z dnia 12 stycznia 2016 r. wniosek o rozliczenie dalszych nakładów poniesionych przez uczestniczkę na lokal mieszkalny przy ul. (...) w R. za okres od listopada 2014 r. do grudnia 2015 r. Postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 25 listopada 2014 r. nie zostało bowiem zaskarżone w punkcie 4, przyznającym tej uczestniczce prawo do wskazanego lokalu mieszkalnego i jest ono prawomocne, a w konsekwencji spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu przysługuje wyłącznie uczestniczce postępowania R. P. (1), wobec czego brak jest podstaw z art. 207 k.c. w związku z art. 1036 k.c. i art. 46 k.r.o. do rozliczenia poniesionych przez nią wydatków na ten lokal za wskazany we wniosku okres. Na marginesie wskazać należy, że w realiach niniejszej sprawy uwzględnieniu wniosku sprzeciwia się zakaz reformationis in peius wynikający z art. 384 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., zgodnie z którym nie jest możliwa zmiana orzeczenia na niekorzyść strony wnoszącej apelację. Z powyższych przyczyn oddalono też wniosek dowodowy uczestniczki postępowania zgłoszony w piśmie z dnia 12 stycznia 2016 r. na okoliczność poniesionych opłat za lokal, jako zmierzający do wykazania okoliczności nieistotnej dla rozstrzygnięcia.

Podzielając zatem zarówno ustalenia faktyczne, jak i motywy leżące u podstaw zaskarżonego orzeczenia, bezzasadną apelację wnioskodawczym oddalono stosownie do art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., oddalając też ze wskazanych wyżej przyczyn wnioski uczestniczek postępowania z dnia 12 stycznia 2016 r. Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 520 § 3 k.p.c. nakazano pobrać od wnioskodawczym na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 692,45 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, na które złożył się koszt uzupełniającej opinii biegłej sądowej, albowiem do jej sporządzenia doszło na żądanie wnioskodawczym, a wobec ostatecznego zgodnego stanowiska zainteresowanych co do wartości lokalu, dowód ten okazał się zbędny. Ponieważ rozstrzygnięcie co do istoty sprawy reguluje w jednakowym stopniu sytuację prawną wszystkich zainteresowanych, pozostałe koszty postępowania odwoławczego każda z nich powinna ponieść w zakresie związanym ze swym udziałem w sprawie, stosownie do art. 520 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., stąd nie uwzględniono wzajemnych wniosków zainteresowanych o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (ciel.) Maryla Majewska - Lewandowska